

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.411.003.06.2022

Pan
Dariusz Gizka
Burmistrz Gminy Warka
Plac Stefana Czarnieckiego 1
05-660 Warka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/003 – Realizacja przez gminy zadań z zakresu ubezpieczeń rolniczych

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Warce, Plac Stefana Czarnieckiego 1, 05-660 Warka
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Gizka, Burmistrz Gminy Warka od 14 grudnia 2010 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Weryfikowanie przez Gminę spełnienia przez rolnika obowiązku ubezpieczenia połowy powierzchni swoich upraw w przypadku otrzymywania przez niego płatności bezpośrednich z Unii Europejskiej. Egzekwowanie przez Gminę wnoszenia opłat przez rolników z tytułu niewywiązywania się z obowiązku ubezpieczenia połowy powierzchni swoich upraw w przypadku otrzymywania przez niego płatności bezpośrednich z Unii Europejskiej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność objętą kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	Dariusz Marszałek, główny specjalista kp., upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr KRR/39/2022 z 4 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	<p>Burmistrz Gminy Warka w okresie od stycznia 2019 r. do października 2022 r. nie realizował ustawowego obowiązku przeprowadzania kontroli ubezpieczenia powierzchni upraw rolnych przez rolnika, co do których uzyskał płatności bezpośrednie, m.in. ze względu na znaczną liczbę rolników podlegających potencjalnemu obowiązkowi ubezpieczenia. Dopiero od listopada 2022 r., na skutek kontroli NIK, Gmina realizowała ww. zadanie. W 2022 r. skontrolowano łącznie 19 rolników, spośród których, 7 rolników nie ubezpieczyło swoich upraw w wymaganym zakresie.</p> <p>W związku z wynikami kontroli, Burmistrz Gminy Warka zobowiązał się również do egzekwowania stosownych opłat od rolników, którzy nie wywiązali się z obowiązku ubezpieczenia upraw.</p> <p>Burmistrz Gminy Warka zadeklarował, że w 2023 r. będą przeprowadzane kontrole zawierania przez rolników obowiązkowego ubezpieczenia upraw, a także że wystąpi do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) o przekazanie danych rolników z terenu Gminy Warka otrzymujących dopłaty bezpośrednie.</p>
---------------------	---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Weryfikowanie przez Gminę spełnienia przez rolnika obowiązku ubezpieczenia połowy powierzchni swoich upraw w przypadku otrzymywania przez niego płatności bezpośrednich z Unii Europejskiej. Egzekwowanie przez Gminę wnoszenia opłat przez rolników z tytułu niewywiązywania się z obowiązku ubezpieczenia połowy powierzchni swoich upraw w przypadku otrzymywania przez niego płatności bezpośrednich z Unii Europejskiej.

Opis stanu faktycznego

Nałożony na burmistrza gminy od 1 lipca 2008 r. ustawowy³ obowiązek kontroli zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych był realizowany w Gminie Warka dopiero od listopada 2022 r., na skutek kontroli NIK, zgodnie z art. 10 c ust. 11 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich* oraz z art. 84 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. *o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych*. Poprzez kontrolę weryfikowano spełnienie przez rolnika obowiązku ubezpieczenia połowy powierzchni swoich upraw w przypadku otrzymywania przez niego płatności bezpośrednich z Unii Europejskiej od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne. Kontrolą objęto 19 rolników, którzy otrzymali dopłaty bezpośrednio. Kontrola wykazała, iż 12 rolników ubezpieczyło swoje uprawy w wymaganym zakresie. Powierzchnia upraw objęta obowiązkowym ubezpieczeniem wynosiła od 3,2 ha do 17,97 ha (średnio 7,73 ha). W przypadku siedmiu rolników, którzy nie wywiązali się z przedmiotowego obowiązku - powierzchnia upraw podlegających ubezpieczeniu wynosiła od 2,52 ha do 15,87 ha.

W związku z powyższym Burmistrz Gminy wyjaśnił, że rolnicy zostaną wezwani do wniesienia stosownych opłat. Jednocześnie Burmistrz wyjaśnił, że koszty egzekwowania od rolników opłat w wysokości 2 euro od ha, mogą przewyższać potencjalne wpływy z tychże opłat.

(dowód: akta kontroli str. 9-17)

Na stronie Urzędu Miejskiego w Warce informowano o obowiązku zawarcia przez rolników umowy ubezpieczenia przynajmniej 50% powierzchni upraw od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne. Ponadto, jak wyjaśnił Burmistrz Warki z uwagi na trwający sezon prac polowych odłożono spotkanie z sołtysami, w trakcie którego, zostaną sołtysi poproszeni o przypomnienie swoim mieszkańcom o obowiązku ubezpieczenia. Dodatkowo pracownicy Gminy informowali rolników, którzy odbierali protokoły szacowania szkód o możliwości ubezpieczenia swoich upraw i wynikających z tego faktu korzyści.

Burmistrz Gminy zobowiązał się również wystąpić do ARiMR o przekazanie listy rolników z terenu Gminy Warka, którzy otrzymali w 2022 r. dopłaty bezpośrednio.

(dowód: akta kontroli str. 11)

³ Na podstawie art. 84 ust. 3 pkt. 1 i ust. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. *o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych* (Dz.U. z 2018 r. poz. 473 ze zm.) oraz na podstawie art. 10c ust. 1 i 11 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2047).

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą tj. od 2019 r. do października 2022 r. Burmistrz Gminy Warka nie przeprowadzał kontroli zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych przez rolników, którzy otrzymali płatności bezpośrednie.

Burmistrz Gminy Warka wyjaśnił, że Gmina uwzględni w planie kontroli na 2023 r. – kontrole zawierania przez rolników obowiązkowego ubezpieczenia upraw. Ponadto Burmistrz wyjaśnił, że: „na terenie gminy w ostatnich kilku latach występowały liczne klęski w uprawach rolnych oraz środkach trwałych w związku z czym działała komisja do spraw szacowania szkód i sporządzała protokoły, z których wynikało, iż część rolników, ubezpiecza swoje uprawy rolne, załączając często kserokopię polisy ubezpieczeniowej do wniosku o oszacowanie szkód, w którym podawali jaką powierzchnię mają ubezpieczoną”. Ponadto wyjaśnił, że w latach 2019 - 2020 w Gminie zostało sporządzonych ponad 4 tysiące protokołów z szacowania powstałych szkód na terenie Gminy oraz, że według posiadanej wiedzy przez Urząd Miejski w Warce, „średni koszt ubezpieczenia 1 ha sadu jabłkowego to około 3-4 tys. zł od jednego zjawiska atmosferycznego,(...) Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 7,40 ha, a koszt ubezpieczenia upraw dla niektórych rolników jest zbyt wysoki i bardziej korzystnym dla nich jest fakt ponoszenia opłaty na rzecz gminy niż zawarcie umowy ubezpieczenia”.

Burmistrz wyjaśnił jednocześnie, że ze względu na to, że w Gminie Warka jest około 2770 gospodarstw rolnych, przeprowadzenie kontroli ubezpieczeń wszystkich rolników wymagałoby zatrudnienia dodatkowych pracowników. Ponadto kontrola nie dawała gwarancji osiągnięcia celu, jakim było zmotywowanie rolników do ubezpieczania upraw z uwagi na wysokie koszty tych ubezpieczeń, przy niskich dochodach z prowadzonej działalności rolniczej.

Zdaniem NIK, obowiązujące przepisy prawa nie przewidują odstępstw w zakresie realizacji przez gminę obowiązku kontroli zawarcia przez rolnika umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych.

(dowód: akta kontroli str. 9-17)

Ze względu na nieprzeprowadzanie kontroli ubezpieczenia powierzchni upraw rolnych przez rolnika, co do których uzyskał płatności bezpośrednie, w okresie od stycznia 2019 r. do października 2022 r. Gmina nie egzekwowała od rolników wnoszenia opłaty z tytułu niewywiązywania się z obowiązku ubezpieczenia upraw, tj. opłaty w kwocie stanowiącej równowartość 2 euro od 1 ha liczonej od połowy powierzchni upraw podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o kontynuowanie działań mających na celu przeprowadzanie kontroli zawarcia przez rolników umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 9 grudnia 2022 r.

Kontroler
Dariusz Marszałek
główny specjalista kp.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

/-/